

Herolden

September 2012

Årgang 16 Nummer 3

Foto Sukey Brown

Udgivet af:

Bornholms Middelaldercenters

Vennekreds

Stangevej 1.

3760 Gudhjem.

Tlf. 56 49 83 19

Web-adr.: www.bmc-vennekreds.dk

*

Redaktion:

Sukey Brown 56 97 61 33

Ole Boyer Pedersen 56 49 81 41

Bjørn Ørding-Thomsen 56 47 01 12

Ansvarshavende:

Niels Erik Rasmusen 56 49 83 19

Indlæg til Herolden:

herolden@bornholmsmiddelaldercenter.dk

Herolden udkommer 4 gange om året.

Ca. den 1/3, 1/6, 1/9 og 1/12

Deadline er den 15. i måneden før udgivelsen.

Indhold

- 3 Nyt fra Centret
- 6 Stormøde 2012
- 7 Middelaldertræf på Bornholm
- 10 Ildnætterne
- 12 En uge i Skt. Katerinas lejr
- 15 Gøglерier
- 17 Spændende bog
- 19 Nyt fra Vennekredsen
- 20 Julemarked
- 20 Kursus-weekend'er
- 21 Billeder fra Middelaldertræf

*Hvor der ikke er anført navn på fotografen,
er billederne taget af redaktionen.*

*Ildnætterne: Denne stemning vil vi ikke
undvære*

Færgen

Nyt fra Centret

Af Niller

Så gik den sommer !

Endnu en sommer er gået – børnefamilierne har alle vendt næsen hjem over, - og glade polakker, tyskere og danske småbørnsfamilier har efterfølgende overtaget arenaen. Det har været en sommer, som er gået som forventet. Med lodder, trisser, gynger og karruseller kan vi nu se tilbage på en sæson, der stort set holder det budget, som var lagt. Så vi har ingen grund til at klage – men ser da gerne, at vi snart kommer til at opleve det længe savnede op-sving.

Så vi ser nu forventningsfulde frem til sæsonen 2013 – vores 17. sæson.

Ildnætter på Hammershus

Skal der være Ildnat på Hammershus, eller skal der ikke være Ildnat på Hammershus. Vi var meget usikre på om vi skulle – men endte, trods indre

alarmklokkers ringen, alligevel med at gennemføre Ildnætterne som i 2011 – alle i turistbranchen ville bare så gerne have den event.

Alle de deltagende parter var med på en slags sponsoraftale, som betød, at man gav afkald på honorarer m.m., hvis det skulle ske, at arrangementet kom ud med et underskud. Der kom som frygtet meget ”få” mennesker (ca. 900) – og der kom derfor ikke mange penge i kassen – men alligevel nok til, at alle deltagere kunne få hver sit. Det var en dejlig fornemmelse at kunne meddele – men var samtidig klar over, at der nu var sagt endeligt farvel til Ildnætterne på Hammershus. Vi vender i stedet ideen / muligheden for at lave noget på BMC – som en slags supplement til det vellykkede Middelaldertræf i uge 29.

Historama på vej

Så er der endelig ved at komme skred i arbejdet omkring det nye Historama.

Arkitekt og oplevelseskonsulenterne er lige nu i fuld gang med at få bygninger, funktionsbehov og oplevelseselementer til at passe sammen. Det bliver helt fantastisk, når vi når dertil, at spaden kan stikkes i jorden. Men der er desværre et stykke vej endnu! Præsentationsmaterialet er næsten klart – og så

skal de store arbejdshandsker tages på – skoene kridtes – og derefter af sted ud og ”stemme dørklokker”. Kommunen har givet en 10-årig driftsgaranti, - og Arbejdsmarkedets Feriefond har som de første støttet projektet med 4 mio. kr. – så nu er forudsætningen for at få finansieringen afsluttet endelig på plads. 5 år skulle der gå før bjerget blev besteget og besejret.

Ved udgivelsen af Herolden i december forventer jeg, at de første tegninger af byggeri og oplevelseselementer kan offentliggøres. Og jeg tør godt allerede nu love, at det ikke bliver kedeligt læsestof – det er meget spændende - og de nye tiltag vil med garanti komme til at

bringe Bornholms Middelaldercenter op i den øvre liga.

En stor udstilling om *Bornholm i middelalderen*, *Arkæologens værksted* samt et spektakulært interaktivt kanonbatteri (*Rævens Batteri*) er blot nogle af de spændende ting, man kommer til at kunne møde i det nye Historama. Med næsten 1000 nye indendørs m² – og en ny stor udendørs aktivitetsgård - bliver Bornholms Middelaldercenter nu klar til at ruste sig imod det uforudsigelige vejrlig. Centret vil, når byggeriet er endeligt afsluttet, holde åbent hele året. Et længe næret ønske om, at vores gæster kan komme til at opleve det hyggelige middelaldermiljø i sneklædte rammer, bliver nu endelig en realitet.

Pensionister og krydstogsturister vi i de nye rammer kunne køre bussen helt frem til Historama - indgangen - ”Porten til Bornholms Middelalder”. Det nye cafeteria og den nye butik vil supplere de mange nye oplevelsesmuligheder, - og vil i nu også være attraktivt for disse kundegrupper.

Nye koncepter på Hammershus

Hammershus har i de seneste år været genstand for mange spændende formidlingsforsøg – og 2013 bliver i den sammenhæng heller ikke nogen undtagelse.

Årets store tiltag bliver en slags ”skattejagt”, der tager udgangspunkt i Smørkælderen. ”Munken sidder dernede i mørket – ved siden af ham brænder en sagte ild – og fjerpernen kradder ivrigt på et stykke pergament. Der er så mange store spørgsmål han skal have svar på inden han kan afslutte det brev han sidder og skriver til biskoppen. For at kunne nå det til tiden bliver han nok nødt til at få hjælp udefra – mon ikke de mange tilrejsende mennesker derude i ydre borggård kan være ham behjælpelig? Én efter én føres ”hemmelige” samtaler med de tilrejsende – og én efter én bliver de sendt ud på borgen for at finde svar på gamle gåder og hemmeligheder. Én for én vender de tilbage til Smørkælderen for at aflevere deres svar. Flere gange er de nødt til at søge borgen i hjørner og kroge for at finde det endelige og fuldgældige svar på de spørgsmål, som munken har stillet dem – men til sidst kan munken endelig færdiggøre dokumentet til biskoppen”.

Sådan kunne formidlingen til skoler og andre af Hammershus’ mange besøgende gæster i 2013 komme til at opleve et formidlingsforløb på Danmarks

Vibeke

smukkeste borgruin. Vibeke Marcher, som af Arbejdsmarkedets Feriefond er blevet ansat til netop at udvikle og gennemføre nye formidlingskoncepter, vil i den kommende vinter arbejde med nye spændende og inddragende måder at formidle Hammerhus på.

Rollespil i efterårsferien

Som noget nyt bliver Bornholms Middelaldercenter i skolernes efterårsferie omdannet til et eventyrland med trolde, alfer, orker og andre forunderlige væsener.

I samarbejde med Dansk Rollespilsakademi gennemføres et 5-dages rollespil, hvor alle tilmeldte kan deltage. Det er nyt at bruge Centret på denne måde – og nogen vil sikkert mene, at det nærmer sig ”blasfemi” – men på denne måde håber vi at kunne styrke middelalderinteressen blandt ungdommen (teenagerne) – en gruppe, der ellers kan være lidt svær at imponere. Der vil selvfølgelig stadig være plads til både vores historiske formidlere og Vennekredsens middelalderentusiaster – da der samtidig med rollespillene også er åbent for det

Orker på BMC???

almindelige middelalderinteresserede publikum.

Åbent for grupper hele året

Når skolernes efterårsferie er slut, og når Bornholms befolkning igen sidder alene tilbage – ja så kan vi her på Bornholms Middelaldercenter, med

tilfredshed, også sige farvel til sæsonen 2012 – den 16. i rækken. Men samtidig vil jeg gerne gøre opmærksom på at grupper mod forudbestilling kan besøge Centret året rundt. Vi er altid parate til at fortælle den gode historie om Bornholms middelalder.

Tak til Vennekredsen

Jeg vil afslutningsvis gerne benytte lejligheden til at sige tak til alle i Vennekredsen. Uden jeres indsats ville det have været svært at nå vores mål. I har virkelig ydet en stor og uvurderlig indsats i indeværende sæson. I skal desuden vide at jeg selv og personalet sætter meget stor pris på jeres bidrag og tilstedeværelse.

Med venlig hilsen
Niller

Stormøde 2012

Vennekredsen holder det årlige stormøde for alle medlemmer

Søndag den 04. november 2012 fra kl. 14.00 til kl. 17.00

Er der emner, du ønsker taget op på mødet, skal du meddele det til styregruppen senest den 14. oktober 2012 (skriv til: grethe@madsen-bornholm.dk).

Dagsorden og praktiske oplysninger vil blive annonceret på foreningens web-sted:
www.bmc-vennekreds.dk

Dagli' Brugsen Østerlars

Åbent alle ugens dage
Posthus - Benzin - Apotek - Tips og Lotto
Tlf. 56498205

Middelaldertræf på Bornholm

Af Birgitte Sonne Hansen

Middelaldertræffet var en ny måde at samle middelalder-vennerne på. De, som har været med længe nok, mener, at det var at genopfinde de gamle hyggelige dage - bare på en ny måde.

Og sådan var det vel også!

Hvorom alting er, så har vi gennem en årrække set, at det går ned ad bakke for den kommercielle del af middelaldermarkederne, både på Bornholm og andre steder. Bornholmerne var først med den store optur og vi førte også an i nedturen.

Middelaldertræffet i uge 29 var starten på at finde en ny måde at mødes på, her på Bornholm.

BMC stillede velvilligt område og materialer til rådighed. Det var op til Vennekredsen at bruge tilbuddet og sætte et træf op, hvor vi og andre venner kunne mødes om fælles interesse.

Vi havde vanskeligheder, men vi kom dog fra start. Alle, som deltog i træffet, melder tilbage, at de havde en god oplevelse, og at de gerne kommer igen de kommende år.

Vi havde en hyggelig uge, med nær-vær og tid til at interessere sig for de andre deltagere og deres aktivitet.

Et fælles areal midt på BMC's plads var med til at slå fast, at det primære i træffet var fælles interesser.

Her kunne træffets deltagere komme forbi og få en "kop sort vand" i løbet af dagen, her var der fælles spisning tre gange om dagen, og her var der var bål, sang og dans og en kop godt øl i løbet af aftenen.

Gøglerforældrene skal have æren for, at dette tiltag blev en succes. Uden deres ildhu kunne opgaven aldrig være løftet.

I gennem opturen, for endnu længere siden, dukkede der mange små forretninger frem. Både handlende med boder og grupper, som tilbød optræden og aktivitet.

Nu er pengene små og antallet af gæster gået ned, der er derfor ikke længere forventet indtjening. Der er set forskellige løsninger på dette problem, både her og andre steder, handlende og aktører forventer vederlag, og arrangørerne beder om stade-penge, men det er jo bare at tage pengene fra hinanden. Vi er nødt til at finde andre måder at se på markeder eller træf på, så vi også får andre muligheder for at finde finansiering.

I træffet var der sat fokus på at mødes med andre med fælles interesse.

Boder og falbyden af varer er en del af den intense stemning, som vi gerne

vil skabe, og som er meget svær at undvære.

Heldigvis fik vi sat en lille hyggelig handelsgade op uden for stormandsgården under træffet, handelsgaden var samtidigt arbejdende værksteder, hvor træfdeltagere og gæster kunne tage del i aktiviteten.

Bodholderne var primært lokale folk, og de var på alle måder en del af træffet og fællesskabet også uden for BMC's åbningstid.

Selv om vi mødtes for vores egen skyld, var der god kontakt med BMC's gæster, og det daglige program blev også beriget i træf-ugen, Centrets ansatte er bedt om at lave en samlet evaluering af hvordan træffet så ud fra deres side, da deres oplevelse er vigtig for, hvorledes kommende træf skal tilrettelægges.

Gildeshuset blev omdannet til et velfungerende værksted for børn. Her blev filtet, lavet dukker og meget mere i en hyggelig og intens stemning. Det var en fryd at se, hvordan næsten alle børn løb omkring med deres egen lille halmdukke. Dette viser, at vi kan lave en attraktiv aktivitet med få midler. Dorrit klarede selv hele opgaven fra

opstilling, over vagterne i huset, og til nedtagning og oprydning.

Vi havde arbejdende værksteder, med sten, øl og læder som råvarer. Vi fik en malm-mile op, og der blev arbejdet med tekstiler flere steder.

Der blev også spillet, sunget, danset og fortalt historier i alle kroge.

Gøglerunerne havde i lighed med de forgangne somme træningslejr under træffet, her blev der arbejdet med akrobatik hele dagen, publikum blev inviteret til at være med, og en enkelt dag var der et børnecirkus fra Århus på besøg.

Evaluering

Der er allerede kommet forslag til spændende aktiviteter til næste sommer, bl.a. ser det ud som om, vi får en svensk stormand, og vi venter med spænding på oplægget til denne oplevelse fra Risma og sct. Sebastian gildet.

Og vi kan vente at få besøg af en nystartet børnegøglergruppe fra Fyn.

Musikerne, som deltog, har et konkret forslag til hvorledes, vi i samarbejde får styrket sang og dans på Bornholm, forslag med hele lørdage, gerne én gang månedligt, hvor interesserede medlemmer af Vennekredsen kan mødes og få undervisning af musikerne.

Musikerne vil gerne holde ferie på BMC igen næste år.

Vi har lavet gruppe-medlemsskab til Vennekredsen, hvor interesse-grupper kan melde sig ind i lighed med firmaer, men uden max. deltagerantal, da disse jo kommer som et aktiv på pladsen.

Der er nu:

- en musiker/ballade-gruppe v. Søren Hammerlund.
- Sct. Sebastian - Bornholm v. Tage Jensen.
- Cirkus Tværs, et kommunalt projekt fra Århus kommune til børn og unge, som gerne vil deltage i gøglerlivet.

Flere er helt sikkert på vej.
Mange ting kan og skal dog gøres bedre næste sommer:

- Formidling om træffet før træffet
 - mere demokrati i planlægningen
 - bedre og mere information til alle
- er alle punkter som kan gøres bedre.

Vi har brug for at Vennekredsen samlet engagerer sig i projektet,

således at vi ikke kommer til at mangle frivillige til de praktiske opgaver både før, under og efter træffet.

Vi har brug for klare aftaler, Vennekreds og BMC imellem, så vi kan markedsføre ideen tidligt og præcist. Kun sådan får flere venner mulighed for at vælge at tage til Bornholm i deres sommerferie.

Økonomien er endnu ikke opgjort.

Men ét er sikkert: middelaldertræf 2013 bliver et punkt på dagsordenen på Vennekredsens stormøde.

Funnikke

Kontor- & Datahuset på Bornholm

Snellemark 45 - 3700 Rønne

Telefon 56 95 12 69 - Telefax 56 95 69 50

Ildnætterne

Af Bjørn Ørding-Thomsen

Så lykkedes det endnu en gang: ildnætterne var en fantastisk oplevelse.

Forberedelserne har været en kraftanstrengelse for Centret - men det lykkedes. Og selv om der ikke kom så mange gæster, som man havde håbet, så var stemningen blandt publikum fin - forventningsfuld og meget positiv. Så Centret burde være meget tilfreds med resultatet (og her ser jeg bort fra økonomien - dette er jo ikke en revision).

Programmet rummede meget godt. Asynje passede fint til Hammershus - god, stemningsfuld musik, der blev præsenteret med et behageligt lydtryk. Det virkede også positivt, at Asynje også deltog sammen med de andre optrædende - kort og godt: dem vil jeg gerne høre igen.

Jeg kan godt lide idéen med en (mere eller mindre fælles-) sang. Sidste år var det Jacob, der underholdt - i år var det Niller - og begge gjorde det fint. Jeg synes, at en middelalderlig sang med muligheden for at synge med er et fint indslag på ildnatten - kom igen begge to, der er jo plads til to sange i aftenprogrammet.

Og så er der Scherbelhaufen - vores husorkester - og som forventet gjorde de det flot. Deres musik kan tåle at blive hørt igen og igen - der er hele tiden nye kompositoriske detaljer at opdage - mine amatør-ører stortrives med deres musik - også selv om Claudia ikke kunne være med - men savnet var hun.

Gøglingerne gjorde det igen: viste, at de bare bliver bedre og bedre. Det er ikke til at forestille sig en ildnat uden gøglingernes medvirken - enten ved bare at danse med, når musikken spiller, eller ved at vise nye tricks med ild eller ved et fint samarbejde med Scher-

belhaufen at få det hele til at hænge sammen. Godt gået!

Og så til den store finale: fyrværkeriet. Det var en pragtfuld oplevelse. Man kunne godt have frygtet, at de

økonomiske usikkerheder havde fået fyrværkeren til at skrue ned for blusset - men **Nej!** - det var flot og helt

overvældende - helt som man kunne håbe. Det er svært at forestille sig, hvordan det kan blive bedre (men fyrværkeren finder nok på noget!).

Hvor er det synd for de mange øboere og -gæster, der gik glip af årets ildnætter.

Personlig mening

Jeg kan kun håbe, at Centret bliver udsat for massivt pres fra Vennekredsen, fra turistorganisationerne og fra de mange tilfredse tilskuere fra de 6 ildnætter, så vi i fremtiden kan være sikre på, at Ildnætterne på Hammershus er blevet en fast tradition, der ikke kan undværes.

En uge i Skt. Katerinas lejr

Af Sukey Brown

Sidste år havde en flok fra Vennekredsen en lille teltlejr foran Stormandsgården under sommerens Middelaldermarked.

Det var utroligt hyggeligt, så selv om vi i år ikke skulle have marked, - så ønskede vi alle at gentage succes'en.

Vi havde igen i år fået lov til at slå teltlejr foran Stormandsgården, - men havde flyttet lejren lidt længere bagud for at undgå at komme til at "ligge under vand", som vi gjorde året før - når himlens sluser åbnede sig.

Lige udenfor vores lejr havde vi selskab af vores middelaldervenner fra Sverige: Martin og Åsa.

Under træffet bestod vores lejr af 8 telte. De 6 af teltene var befolket af henholdsvis: Bamse og Lone med Magnus, Hans og Winnie med Kim, Camilla og Lasse, Kjeldsen og Louise, Grethe og Lars, Morten og så undertegnede. Ud over vores egne telte og Buelaugets (som Kjeldsen og Louise sov i), så havde vi det held, at vi måtte bruge Hans' og Winnies ekstra telt som køkken/spisestue/opholdsstue, så vi havde et sted at være sammen ved måltider, om aftenen og i dårligt vejr.

Hvordan fungerede lejren i praksis?

Grethe og Niels og Martin og Åsa klarede selv deres måltider, - men vi andre spiste sammen.

Måltiderne havde et fast mønster: Morgenmad sørgede man selv for og spiste i fællesteltet. Frokost foregik på samme måde, bortset fra de dage hvor Hans opvartede os med varm mad: "reste-gryde" eller "biksemad". Aftensmaden lavede Bamse hver aften.

Hvad fik vi dagene til at gå med?

Efter morgenmaden fordelte folk sig. Lone sad og syede udenfor en bod, hun havde, hvorfra hun solgte middelalder-tøj. Winnie sad og broderede i "opholdsstuen", Lasse og Camilla sad ude foran deres telt og syede læder. Hans reparerede, syede, støbte tin og gik til

hånde, og jeg syede punge, når jeg ikke tog fotos. Morten vedligeholdte sit udstyr og Louise og Kjeldsen og Magnus og Kim hyggede sig med håndværk, når de ikke gik til hånde.

Hvordan fungerede vi i forhold til formidling og Centret?

Det kom helt af sig selv. Når gæsterne kom op ad bakken fra indgangen eller fra Rågelundsgård, så fik de straks øje på Stormandsgården og teltlejren. Hvad enten de besøgte den ene eller den anden først, var ”hip som hap”: De kom i hvert tilfælde på besøg hos os.

Oftentimes kom de lige efter en forestilling og gik så rundt og kiggede og spurgte til teltene, møblerne, det fælles uden-dørs køkken, våbnene og rustningerne og hvilke håndværk, vi hver især var i gang med. Vi kunne så fortælle og formidle. Og fordi vi kendte BMC’s program, kunne vi sende gæsterne videre, når vi vidste at næste forestilling begyndte, med en bemærkning om, at de jo altid kunne komme tilbage til os

senere (hvis de ikke havde fået set det hele). Vi ville jo være der resten af dagen ☺.

Hvordan var oplevelsen af at være på træf anderledes end at være på marked?

Det var meget anderledes, - men på mange måder positivt (i mine øjne altså)!

Ja, jeg vil indrømme, at jeg savnede nogle af de handlende, specielt ”køb-mændene” med husgeråd mm.

Det var da også synd, at mange af de kendte ansigter fra de forskellige mid-delaldergrupper ovre fra, ikke var at skue.

Men samtidig med, at man nok savnede nogle af de gamle venner og nogle af de handlende, så var det egentlig også meget mindre ”hektisk” og mindre ”larmende” at være på ”træf”.

Om dagen havde folk ikke travlt med at fare rundt til alt muligt, fordi det, der var at se på (af aktiviteter

og forestillinger og aktører), var til at overskue.

Det var i mine øjne ikke negativt. Tvært imod syntes jeg, at det betød, at der var tid til fordybelse og nærvær, - på en helt ny måde.

Jeg syntes også, at det at folk kom, fordi de havde lyst, frem for fordi de blev "betalt for det" gav en virkelig god og hyggelig stemning. Det er sådan, det burde være: At man er der, fordi man ønsker at være en del af BMC og vil bakke op om det og hygge med ligesindede.

Er der noget der kunne forbedres til næste år?

Ikke meget, - ud over at vi næste sommer skal forsøge blive bedre til at holde os orienteret om, hvad resten af Vennekredsen lavede ovre ved Gøglerlejren, - så vi måske kan drage bedre nytte af hinanden.

Og næste år?

Jeg er ikke i tvivl om, at jeg gerne vil bakke op og deltage i endnu et "træf" hvis jeg får muligheden. Jeg håber og tror også, at de andre i vores lille lejr også gerne vil ☺.

Nordea

Gøglerier

Foto Sukey Brown

Det var sjovt for gøglerbørnene at se deres forældre optræde for en gangs skyld.

De voksne morede sig også i fulde drag. Måske en ny artistgruppe??

Evt.: **De grå Artister**

Spændende bog

Af Jan Eskildsen

Opdagelsen af Østersøen

Man kan naturligvis ikke indlede en tekst med at konstatere, at Bornholm ligger i Østersøen, for det ved alle. Det er også almen viden, at historiebøgerne fortæller meget lidt om Bornholm i den tidligere middelalder, fordi der er for få kilder. Hvis man vil videre, er man derfor nødt til at studere det, der ligger uden om Bornholm og undersøge, om man kan finde noget, der har med Bornholm at gøre, og som kan give en

bredere forståelse af baggrunden for datidens begivenheder i vores nærområde.

Det er grunden til, at jeg her omtaler en bog, der udkom for otte år siden, og som på sine 775 sider ikke nævner Bornholm med ét ord, men som til gengæld beskæftiger sig med meget andet omkring Østersøen i årene 1075-1225, og på den måde kan bringe den historisk interesserede læser videre.

På dansk betyder bogens titel "Opdagelsen af Østersøen", og undertitlen fortæller lidt mere præcist, at bogen omhandler modtagelsen af et katolsk verdenssystem i Nordeuropa i den nævnte periode.

Bogen er skrevet af den svenske historiker Nils Blomkvist, der er professor i middelalderhistorie ved Gotland Universitet. Han er leder af det multinationale og tværfaglige forskningsprojekt "Culture Clash or Compromise?", som har involveret mere end tyve forskere i studiet af den middelalderlige europæisering af de baltiske kystområder.

I bogen sammenlignes de indfødte civilisationer med den vesteuropæiske, hvorfra kristendommen trængte sig frem, med ønsket om at inddrage de nordiske riger under den katolske kirke med paven som overhoved. Det var en langvarig proces med mange komplikationer og tilbageslag, og bogen kommer rundt om mange detaljer, som drages frem fra mange forskellige kilder.

Datidens handels- og transportveje passererede mange handelspladser og byer. Friserne, der var de førende handelsmænd fra det 7.-8. århundrede, men også andre, sejlede for eksempel gennem Bornholmsgattet og Kalmar-sund for at komme til Birka. Derved kunne man f.eks. levere salt til fiskerne i Skanør, Falsterbo og Sandvig og tage fisk og andre varer med derfra til

Kalmar-området og Køping på Øland, for nu bare at nævne et par af de handelssteder, vi kender fra dengang. Köping er som det danske Købing udtryk for et område med en handels-

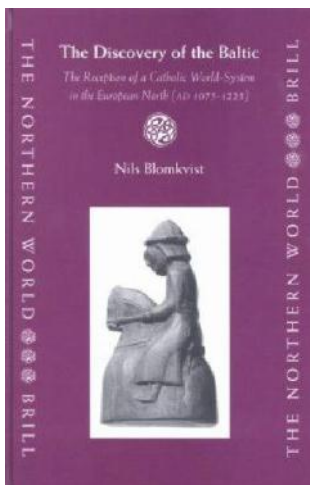
plads, og man har også besøgt Køpingebro øst for Ystad og pladsen i Køpingsvik ved Borgholm på Øland.

En sejlroute gik forbi Gotland og gennem dalen ved floden Dvinas nedre løb i Letland. Dvina, der har sit udspring i Rusland, blev i vikingetiden en vigtig sejlroute fra Østersøen og længere østpå, men den kunne naturligvis også besejles i den modsatte retning af områdets slaviske befolkning. Øland

og Møre i Småland var antageligt ikke en del af det svenske rige i begyndelsen af 1100-tallet, og der er fundet en del slaviske efterladenskaber i nogle af fortidsborgene på Øland.

Bogen omtaler også et togt, som Absalon og Esbern Snare tog på, og i den forbindelse omtales Hulterstads kirke, der er blevet omtalt som dansk og sammenlignet med de totårnede kirker, som blev bygget af Absalons familie i Fjenneslev og Tveje Merløse. I dag er der intet dobbelttårn, men man kan stadig se fundamentet efter det ved kirkens brede vestende.

Nils Blomkvist: *The Discovery of the Baltic. The Reception of a Catholic World-System in the European North (AD 1075-1225)*. Brill 2004.

Nyt fra Vennekredsen

Den Stolte Hane

Fra det tidelige forår blev det besluttet, at kroen Den Stolte Hane kun skulle have åbent i juli måned, syntes måske ikke af så meget, men når jeg ser tilbage på den måned, vi havde åbent, kan jeg godt se, at det ikke kunne være anderledes. Det var en dejlig tid med hyggelige gæster, dejlig optræden og musik lige uden for døren, og uden det ville der ikke have været mange kunder til kroen, publikum nød i den grad at de kunne få sig lidt mad og drikke, mens de nød forestillingerne, så mere af den slags til næste år.

Jeg vil også herigennem sige endnu engang tak til mine to søde medarbejdere på kroen, Lotte og Gaia, og de få frivillige, der gav en hånd med, deriblandt vores svenske gæster fra Kalmar. De brugte en stor del af deres uges ferie hos os til at give en hånd med i kroen, så også en stor tak til Lisa og Ann-Marie, som for øvrigt så er blevet medlemmer af Vennekredsen.

Tak til alle for støtte og opbakning og fortsat god sommer.

Kromutter Grethe

Lisa og Anne-Marie fra Kalmar

Nyt fra Skrædderlavet

Hej til alle!

Nu er den største ferieperiode forbi, så det er atter tid for at mødes **torsdage** på BMC. Jeg vil være at træffe de fleste torsdage, hvor jeg vil være behjælpelig med klip og syning af dragter. Du kan altid ringe til mig forinden for at aftale tidspunkt; også i år er det gældende, at jeg er at træffe fra kl. 19.00, og hvis der ikke er truffet anden aftale, går jeg igen kl. 19.30, hvis der ikke er mødt nogen op, der skal have hjælp.

Til orientering: jeg har stadig uldstoffer fra Medeltidsmode til salg og vil efter aftale medbringe disse torsdage aftener. Dette tilbud gælder kun indtil 20 september.

Ellers ring og aftale en tid for køb på min adr.

Sensommerlig hilsen og på gensyn
Grethe

2124 9075

Aut. EL og VVS installatør

ØRENSSEN %s

EL - VVS - VENTILATION

Snellemark 39
3700 Rønne

Telefon 5695 0569
Fax 5695 0860
www.axels.dk

Julemarked

Vennekredsen holder julemarked 24. november (samtidig med Østerlars Borgerforening) kl. 10 til 16 på Rålundsgård, indendørs i udstillingslokalet og biografen.

Vi håber at der kommer rigtig mange gæster til begge markeder!
Medlemmer af Vennekredsen kan sælge deres hjemmelavede produkter af naturmaterialer.

Vi håber, at der vil blive underholdning af gøglere og andet godtfolk.

Til maven og ganen vil der være småkager og kryddersaft.

De meget sultne kan købe ristede middelalderpølser med brød og middelaldersennep

Tilmeldinger til boder, underholdning og pølseristning, skal sendes til Helle Pfeiffer inden den 1. november.

Vi sender et nyhedsbrev ud i november med det endelige program for dagen.

Vi håber at se mange medlemmer af Vennekredsen.

helle.pfeiffer@pc.dk.

Mobil: 5154 1507 - send gerne en sms.

Kursus-weekend'er

Kursus i spjældvævning.

Den 19.-21. oktober vil Åsa Martinsson fra Gotland komme og give undervisning i, hvordan man f.eks. kan kante sine dragter med spjældvævede bånd.

Kursusprisen er 100,00kr. tilmelding senest den 1. oktober 2012 til:

helle.pfeiffer@pc.dk

Efter jul (i 2013) har vi planlagt kursus i :

Ølbrygning: Underviser Lars Madsen. Mail: lars@madsen-bornholm.dk

Drikkedunke: Underviser Grethe Madsen. Mail: grethe@madsen-bornholm.dk

Skosyning: Underviser Helle Pfeiffer og Anne Christensen, Mail:

helle.pfeiffer@pc.dk

Dragtsyning hvis der er behov? Underviser Helle Pfeiffer, Mail:

helle.pfeiffer@pc.dk

Vi vil blive glade for, at du tilmelder dig til underviseren, så vi kan planlægge kursus-weekend'er i det nye år.

Vi vil sende en nyhedsmail ud med datoer for kursus dagen på Vennekredsens websted.

Billeder fra Middelaldertræf

Foto Sukey Brovn

Kromutter Grethe og hendes medhjælper

